

Zinātne pilsētā

Atvērta platforma līdzdarbīgai dabaszinātņu izglītībai pilsētā

Miers, taisnīgums un laba pārvaldība – kāpēc tas ir svarīgi?

**Katru dienu
bruņotos
konfliktos
tiek nogalināti
100
civiliedzīvotāji,
tostarp sievietes un
bērni,
neskatoties uz
starptautiskajās
tiesībās paredzēto
aizsardzību**

16

MIERS, TAISNĪGUMS UN LABA PĀRVALDĪBA

Konflikti, nedrošība, vājas institūcijas un ierobežota tiesu pieejamība joprojām ir liels drauds ilgtspējīgai attīstībai.

To cilvēku skaits, kas bēg no kara, vajāšanas un konfliktiem, 2018.gadā pārsniedza 70 miljonus, liecina Eiropas Komisijas publicētā informācija - augstākais rādītājs, ko ANO Bēgļu aģentūra (UNHCR) reģistrējusi gandrīz 70 gadu laikā.

2019.gadā Apvienoto Nāciju Organizācija fiksēja 357 slepkavības un 30 cilvēktiesību aizstāvju, žurnālistu un arodbiedrību darbinieku piespiedu pazušanas gadījumus 47 valstīs.

Pasaulē aptuveni katra ceturtnā bērna, kas jaunāks par 5 gadiem, piedzimšana nekad netiek oficiāli reģistrēta, tādējādi liedzot šiem bērniem juridiskās identitātes apliecinājumu, kas ir ļoti svarīgs viņu tiesību aizsardzībai un piekļuvei sociālajiem un tiesu pakalpojumiem.

Kāds šeit ir mērķis?

Veicināt miermīlīgu un iekļaujošu sabiedrību ilgtspējīgai attīstībai, nodrošināt tiesu pieejamību visiem un veidot efektīvas, atbildīgas un iekļaujošas iestādes/institūcijas visos līmeņos.

Kāpēc?

Cilvēkiem visā pasaulē ir jābūt brīviem no bailēm no jebkāda veida vardarbības un jājūtas droši, dzīvojot savu dzīvi, neatkarīgi no viņu etniskās piederības, ticības vai seksuālās orientācijas.

Ilgspējīgu attīstību joprojām apdraud konflikti, nedrošība, vājas institūcijas un ierobežota tiesu pieejamība. 2019.gadā to cilvēku skaits, kuri bēga no kara, vajāšanām un konfliktiem, pārsniedza 79,5 miljonus, kas ir augstākais jebkad reģistrētais rādītājs. Joprojām katram ceturtajam bērnam ir atņemta juridiskā identitāte dzimšanas reģistrācijas trūkuma dēļ, kas bieži vien ierobežo viņu iespējas izmantot tiesības citās jomās. Pastāv apdraudējums, ka COVID-19 pandēmija vairo un negatīvi izmantos nestabilitāti visā pasaulē.

Kas jādara, lai to risinātu?

Valdībām, pilsoniskajai sabiedrībai un iedzīvotāju kopienām ir jāsadarbojas, lai ieviestu ilgtspējīgus risinājumus vardarbības mazināšanai, taisnīguma nodrošināšanai, korupcijas apkarošanai, un vienmēr nodrošinātu iekļaujošu/integrējošu līdzdalību.

Nepieciešams katram indivīdam garantēt brīvību paust savus uzskatus gan privāti, gan publiski. Laikā no 2015.g. līdz 2019.gadam Apvienoto Nāciju Organizācija reģistrēja vismaz 1940 cilvēktiesību aizstāvju, žurnālistu un arodbiedrību biedru slepkavības un 106 piespiedu pazušanas gadījumus 81 valstī, no kuriem vairāk nekā puse bija notikuši Latīņamerikā un Karību jūras reģionā. Pieņemtai politika un tiesību aktiem jātiek piemērotiem bez jebkādas diskriminācijas. Strīdiem/domstarpībām jātiek risinātām, izmantojot funkcionējošas tiesu sistēmas. Valsts un vietējām iestādēm ir jābūt atbildīgām, un tām ir jābūt izveidotām tā, lai sniegtu iedzīvotājiem pamatpakalpojumus taisnīgi un bez korupcijas.

Kā šis mērķis attiecas uz mani, lai kur es dzīvotu?

Noziedzīgi nodarījumi, kas apdraud miermīlīgas sabiedrības pamatus, proti, slepkavības, cilvēku tirdzniecība un citi organizēti noziegumi, kā arī diskriminējoši tiesību akti vai prakse, ietekmē visas valstis. Pat pasaules lielākās demokrātijas saskaras ar nopietniem izaicinājumiem, vēršoties pret korupciju, noziedzību un cilvēktiesību pārkāpumiem savās valstīs.

Kādas būs sekas, ja nerīkosimies tagad?

Bruņota vardarbība un nedrošas situācijas postoši ietekmē valsts attīstību, kavē ekonomisko izaugsmi un bieži vien izraisa ilgstošas nesaskaņas starp sabiedrības grupām.

Vardarbība ietekmē bērnu veselību, attīstību un labklājību, kā arī viņu spēju gūt panākumus/būt veiksmīgiem. Tā rada traumas un vājina sociālo integrāciju.

Tiesu pieejamības trūkums nozīmē, ka konflikti paliek neatrisināti un cilvēki nevar saņemt pienācīgu aizsardzību un kompensāciju. Institūcijās, kuras nedarbojas saskaņā ar likumiem, valda patvaļa un varas ļaunprātīga izmantošana, un tās ir mazāk spējīgas sniegt sabiedriskos pakalpojumus ikvienam.

Izstumšana un diskriminācija ne tikai pārkāpj cilvēktiesības, bet arī izraisa aizvainojumu un naidīgumu, un var novest pie vardarbības.

Ko mēs varam darīt?

Izmantojiet savas tiesības saukt pie atbildības ievēlētās amatpersonas. Izmantojiet savas tiesības uz informācijas brīvību un dariet zināmu savu viedokli saviem ievēlētajiem varas pārstāvjiem.

Veicināt iekļaušanu un cieņu pret cilvēkiem ar atšķirīgu etnisko izcelsmi, reliģiju, dzimumu, seksuālo orientāciju vai atšķirīgiem uzskatiem. Kopīgiem spēkiem mēs varam palīdzēt uzlabot apstākļus, lai visiem nodrošinātu cilvēka cienīgu dzīvi.

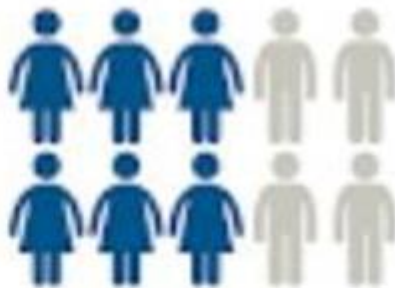

Vīrieši
veido aptuveni

80%

no visiem
slepkavību
upuriem

Taču
sievietes veido

64%

no visiem
slepkavību
upuriem
intīmo partneru/ar
ģimeni saistītu
slepkavību lietās

70% no atklātajiem cilvēku
tirdzniecības upuriem ir

sievietes un
meitenes

no kurām lielākā
daļa tiek pārdotas
seksuālās
izmantošanas
 nolūkam

nerēģistrētas un neapstiprinātas

397

cilvēktiesību aizstāvju,
žurnālistu un arodbiedrību
biedru slepkavības 41 valstī
(2018.gada janvāris-oktobris)

Starp upuriem bija
91 žurnālists un
blogeri

**Dzimšanas
reģistrācija**

tikai trīs
ceturtdaļas
bērnu vecumā
līdz 5 gadiem
visā pasaulē

mazāk nekā puse
bērnu līdz 5 gadu
vecumam Āfrikas
reģionos uz
dienvidiem no
Sahāras

Fakti un skaitļi

- Korupcijas visvairāk skartās institūcijas ir tiesu iestādes un policija.
- Korupcija, kukuļošana, zādzības un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas jaunattīstības valstīm izmaksā aptuveni 1,26 triljonus ASV dolāru gadā; šo naudas summu varētu izmantot, lai vismaz sešus gadus paceltu virs 1,25 dolāriem dienā to iedzīvotāju ienākumus, kuri dzīvo ar mazāk nekā 1,25 dolāriem dienā.
- Oficiālu dzimšanas reģistrāciju ir saņēmuši 73% bērnu vecumā līdz 5 gadiem visā pasaulē, bet tikai 46% bērnu līdz 5 gadu vecumam ir tikušu oficiāli reģistrēti Āfrikas reģionos uz dienvidiem no Sahāras.
- Aptuveni 28,5 miljoni sākumskolas vecuma bērnu, kuri neapmeklē skolu, dzīvo konfliktu skartajos reģionos.
- Tiesiskums un attīstība ir savstarpēji cieši saistīti un savstarpēji pastiprinoši faktori, tāpēc tiem ir būtiska nozīme ilgtspējīgā attīstībā gan valsts, gan starptautiskā līmenī.
- To ieslodzīto īpatsvars, kuri atrodas apcietinājumā bez sprieduma pasludināšanas, pēdējo desmit gadu laikā ir saglabājies gandrīz nemainīgs - 31% no visiem ieslodzītajiem.

Fakti un skaitļi

Vardarbība pret bērniem

- To cilvēku skaits, kas bēga no kara, vajāšanas un konfliktiem, 2018.gadā pārsniedza 70 miljonus, kas ir augstākais rādītājs, ko ANO Bēgļu aģentūra (UNHCR) reģistrējusi gandrīz 70 gadu laikā.
- 2019.gadā Apvienoto Nāciju Organizācija fiksēja 357 slepkavības un 30 cilvēktiesību aizstāvju, žurnālistu un arodbiedrību darbinieku piespiedu pazušanas gadījumus 47 valstīs.
- Vardarbība pret bērniem skar vairāk nekā 1 miljardu bērnu visā pasaulē un sabiedrībai izmaksā līdz pat 7 triljoniem ASV dolāru gadā.
- 50 procenti pasaules bērnu katru gadu piedzīvo vardarbību.
- Ik pēc 7 minūtēm kaut kur pasaulē no vardarbības iet bojā kāds bērns.
- Katrs desmitais bērns tiek seksuāli izmantots līdz 18 gadu vecumam.
- 9 no 10 bērniem dzīvo valstīs, kurās miesas sodi nav pilnībā aizliegti, tādējādi 732 miljoni bērnu ir bez tiesiskās aizsardzības.
- Katrs trešais interneta lietotājs pasaulē ir bērns, un 800 miljoni no viņiem izmanto sociālos medijus. Jebkurš bērns var kļūt par upuri vardarbībai tiešsaistē.
- NCMEC reģistrēto ziņojumu par bērnu seksuālo izmantošanu tiešsaistē skaits ir pieaudzis no 1 miliona 2014.gadā līdz 45 miljoniem 2018.gadā.
- 246 miljoni bērnu visā pasaulē katru gadu cieš no vardarbības skolās.
- Katrs trešais skolēns pēdējā mēneša laikā skolā ir cietis no vienaudžu iebiedēšanas/psiholoģiskā terora, un vismaz katrs desmitais bērns ir saskāries ar kibermobingu.

16. ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniedzamie rezultāti

- 16.1. Ievērojami samazināt visu veidu vardarbību un ar to saistīto nāves gadījumu skaitu visā pasaulē.
- 16.2. Izbeigt bērnu ļaunprātīgu izmantošanu, ekspluatāciju, tirdzniecību un visu veidu vardarbību pret bērniem un viņu spīdzināšanu.
- 16.3. Veicināt tiesiskumu valsts un starptautiskā līmenī un nodrošināt vienlīdzīgu pieejamību tiesiskumam visiem.
- 16.4. Līdz 2030.gadam ievērojami samazināt nelegālās finanšu un ieroču plūsmas, stiprināt nozagto aktīvu atgūšanu un atdošanu, kā arī apkarot visu veidu organizēto noziedzību.
- 16.5. Ievērojami samazināt visu veidu korupciju un kukuļošanu.
- 16.6. Izveidot efektīvas, atbildīgas un pārredzamas iestādes/institūcijas visos līmeņos.
- 16.7. Nodrošināt operatīvu, iekļaujošu, līdzdalīgu/kopīgu un reprezentatīvu lēmumu pieņemšanu visos līmeņos.
- 16.8. Paplašināt un stiprināt jaunattīstības valstu līdzdalību globālās pārvaldības institūcijās.
- 16.9. Līdz 2030.gadam nodrošināt juridisko identitāti visiem, ieskaitot dzimšanas reģistrāciju.
- 16.10. Nodrošināt sabiedrības piekļuvi informācijai un aizsargāt tās pamatbrīvības saskaņā ar valstu tiesību aktiem un starptautiskajiem nolīgumiem.
- 19.A Stiprināt svarīgas/atbilstošas valsts institūcijas, tai skaitā, izmantot starptautisko sadarbību, lai visos līmeņos, jo īpaši jaunattīstības valstīs, palielinātu to potenciālu novērst vardarbību un apkarot terorismu un noziedzību.
- 20.B Virzīt/Veicināt un ieviest nediskriminējošus likumus un politiku ilgtspējīgai attīstībai.

Uzzini vairāk

- [United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization](#)
- [Office of the High Commissioner for Human Rights](#)
- [Universal Declaration of Human Rights](#)
- [UN Department of Political Affairs](#)
- [UN Development Programme](#)
- [United Nations Office on Drugs and Crime](#)
- [UNICEF #EndViolence](#)
- [#SafetoLearn](#)
- [United Nations Peacekeeping](#)
- [UN Counter Terrorism Committee](#)
- [High Time to End Violence against Children](#)
- [UN action for cooperation against trafficking in persons \(UN-ACT\)](#)
- [UN office of the special representative of the secretary-general on violence against children](#)
- [UN Mine Action service](#)
- [The Global Partnership to End Violence Against Children](#)

Lai uzzinātu vairāk par mērķi #16 un pārējiem ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, apmeklē:

<http://www.un.org/sustainabledevelopment>

